

Надія ФІСУНЕНКО

доцент кафедри аналітичної
економіки та менеджменту
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат економічних наук

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ОДИН З ЧИННИКІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з провідних перешкод на шляху розвитку цифрової економіки є дефіцит довіри до сучасних технологій серед працівників підприємств через їх низьку кваліфікацію та острахом перед новими вимогами сучасності.

Таким чином, можна стверджувати, що найефективнішим засобом підвищення конкурентоспроможності підприємства в епоху цифровізації економіки є мотивація працівників до прийняття інформаційних. Звичайно, на конкурентоспроможність компанії в усі часи сильний вплив матиме конкурентоспроможність продукції, наявність ефективної маркетингової стратегії, а також якість товарів і послуг компанії.

Але в умовах діджиталізації економіки потрібно постійно впроваджувати зміни для підтримки конкурентоспроможності, покращення обслуговування клієнтів, належного технологічного та якісного рівня продукції, якщо компанія планує успішно розвиватися. У той же час важливо швидко й адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища, адаптуватися до умов, в яких вони існують, при цьому вони самі також продукують зміни у зовнішньому середовищі, розробляючи та запускаючи нові продукти та технології, які стають домінуючими та розповсюдженими.

Як наголошують сучасні науковці, основним рушієм прогресу та конкурентоспроможності є знання, у тому числі формалізовані та неявні знання, якими володіють керівництво та персонал, але не завжди вони навіть усвідомлюються.

Сьогодні діджиталізація в Україні тільки розвивається, на жаль, набагато повільнішими темпами ніж в розвинутих країнах. Автор С. Король у своїх дослідженнях наголошує, «...що формування цифрової економіки в Україні має стати рушійною силою для збільшення ВВП і покращення рівня життя населення. Використовуючи цифрові технології кожний сектор економіки може розвиватися швидше, якісніше й ефективніше. Це обумовлює широкий інтерес науковців до концепції цифрової економіки та діджиталізації» [2, с. 68].

Зростання економічних показників та інноваційний потенціал країн залежить від розвитку цифрових технологій. Темпи діджиталізації продовжують зростати. Згідно з індексом цифрової економіки та суспільства, рівень діджиталізації країн ЄС у 2019 році зріс до 52,45 % порівняно з 44,35 % (згідно з даними 2016 р.) та 39,05% (у 2014 році).

Термін «цифрова економіка» з'явився на початку 1995 року і швидко набув поширення, витісняючи такі економічні поняття, як «нова економіка», «веб-економіка», «інтернет-економіка».

Спочатку під діджиталізацією розуміли виключно перенесення аналогових даних у цифровий формат, але зараз сутність поняття використовується в більш широкому значенні, в тому числі як «цифрова революція» в економіці, суспільстві та приватному житті.

Отже, в своїх роботах О. Абакуменко стверджує, що «процес переведення певного інформаційного поля з аналогового у цифровий формат для більш легкого подальшого використання на сучасних електронних девайсах» [1, с. 69].

Л. Лігоненко стверджує, що це «процес перенесення інформації у цифрову форму, тобто перетворення паперових книжок у електронні, фотографії у зображення на екрані тощо» [4, с. 21].

С. Король в свої працях визначає, що діджиталізація «передбачає створення системи збору, зберігання і аналізу даних, оптимізацію пошуку інформації з використанням Інтернету, обробку великих масивів даних, застосування штучного інтелекту, Інтернет речей у виробництві та інші складові» [2, с. 69].

Отже, не можна не погодитися з дослідженнями сучасних вчених, які визначають сутність поняття «діджиталізація» як процес використання, застосування, передачі та

перереформатування інформації в цифровий формат; система збору, аналізу даних з використанням штучного інтелекту; трансформація проникнення цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів.

Але враховуючи напрям нашого дослідження можна наголосити на тому, що «діджиталізації підприємницької діяльності – перетворення діяльності з використанням цифрових технологій для оптимізації бізнес-процесів, з метою підвищення (економічного зростання) продуктивності підприємства та покращення якості продукції».

На сьогодні щоб бути конкурентоспроможним у сучасних умовах, потрібно впроваджувати нові підходи до підприємництва та приділяти увагу розробки нових продуктів з застосуванням цифрових каналів підприємства, тобто процес діджиталізації починається від створення та управління репутацією компанії в Інтернет-просторах до залучення та утримання клієнтів.

Цифровізація підприємництва – інноваційний творчий процес, тому конкретних інструкцій з його реалізації не існує. Власники будь-якого бізнесу, які вирішили запровадити цифрові зміни в власній діяльності, зобов'язані пройти певний шлях.

Під час діджиталізації власної діяльності, компанія повинна поставити низку завдань (а можливо і цілей), а саме: створення конкурентних переваг; оптимізація інформаційних потоків і комунікаційних ланцюгів; модернізація інформаційно-комунікаційних технологій та засобів їх реалізації; інформаційне забезпечення діяльності підрозділів на основі сучасних цифрових технологій та інтелектуальних систем; формування та розвиток спеціалізованої внутрішньої структури надання інформаційно-комунікаційних послуг; удосконалення інформаційної політики; розвиток існуючої техніко-технологічної бази діджиталізації; підвищення якості та конкурентоспроможності продукції та послуг.

На сьогодні дедалі більше підприємств усвідомлюють необхідність змін у своєму бізнесі. Так як відкритість підприємства виводить його на новий рівень відкритості, тобто залучення нових інвестицій. Діджиталізація стає єдиним із найважливіших напрямів, що сприяють впровадженню нових технологічних проривів у світовій економіці при значному скороченні витрат та оптимізації виробничих процесів для збереження довкілля, економії людських, фінансових та часових ресурсів, а також підвищення рівня життя в цілому.

Зауважимо, що цифрова економіка та інформаційні новинки є основою створення сучасної системи управління, яка призводить до трансформації підприємства, для того щоб створити нові умови, які сформуєть цінні переваги для дієвих та швидких змін при мінімальних витратах.

У своїх наукових дослідженнях Л. Лазебник вважає, що «електронні комунікації об'єднують широкий спектр технологій зв'язку, включаючи електронну пошту, факс, електронний обмін даними EDI і електронні платежі EFT, Інтернет, інтранет (корпоративний Інтернет), екстранет (електронний обмін інформацією із зовнішнім світом) та ін» [3, с.72]. Також науковець наголошує на тому, що «серед глобальних тенденцій їхнього розвитку варто відзначити: переведення ділової інформації у цифрову форму; спільне використання ділової інформації, комп'ютеризацію діловодства в Інтернет; зняття фізичних обмежень у зв'язку з використанням електронних мереж; побудову усієї виробничої інфраструктури на застосуванні комп'ютерів як інформаційних пристроїв; витіснення готівкового методу оплати за товари і послуги, передачу інформації про номери електронної пластикової карти через телефонні мережі або електронною поштою; відкриття і розширення можливостей для посередництва нового типу: електронна комунікація починає виконувати аналітичні функції, забезпечуючи покупців інформацією про характер ринків і торгів, зміну попиту і пропозиції, появу унікальних або рідкісних товарів [3, с.72].

Отже, враховуючи дослідження, можна зауважити, що діджиталізація підтримує розширення інформаційного простору, виробляючи нові інформаційні продукти, сприяє зниженню витрат. Це суттєво прискорює і спрощує пошук інформації, обмін нею і підтримує посилення співпраці між компаніями, що впливає на методи операційної діяльності суб'єктів господарювання, пошук людьми сприятливих умов для життєдіяльності, а також на якість взаємодії між населенням країни і її урядом. Зміни в господарських процесах, переорієнтація виробництва зі створення матеріальних благ на надання послуг, глобалізація економіки відзначаються науковцями як найбільш фундаментальні ознаки розвитку нового типу суспільства в епоху становлення процесів інформатизації та діджиталізації [5].

1. Абакуменко О., Деркач А., Корнєєва М. Діджиталізація банківського сектору України. *Фінансові дослідження*. № 1 (1) 2016. С.69-75.
2. Король С. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. *Modern Economics*. Вип. №18. 2019. С. 67-73.
3. Лазебник Л. Діджиталізація економічних відносин як фактор удосконалення бізнес-процесів підприємства. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. Вип. №2. 2018. С. 69-74.
4. Лігоненко Л., А. Хріпко, А. Доманський. Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес організаціях. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Економічні науки*. Вип. № 22 (62).2 т. 2018. С. 21-24
5. Березняк Н. В. Формування інформаційної інфраструктури у складі національної інноваційної системи України. *Науково-технічна інформація*. 2016. № 2. С. 10-15.

Дмитро ШИЯН,

Ольга ШИЯН

доценти кафедри кримінального,
цивільного та міжнародного права
Національного університету
«Запорізька політехніка»
(м. Запоріжжя, Україна),
кандидати юридичних наук, доценти

НЕЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ: ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

У ст. 210 Кримінального кодексу України (далі – КК) передбачено кримінальну відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням.

Суспільно небезпечне діяння, передбачене ст. 210 КК, – це кримінальне правопорушення проти системи бюджетного регулювання, одним із додаткових об'єктів якого (поряд із конституційними правами громадян і порядком здійснення службовими особами службових повноважень) виступає система оподаткування [1, с. 97].

Але, порушуючи бюджетну систему України, зокрема, кримінальне правопорушення, передбачене ст. 210 КК, заподіює шкоду або створює загрозу її заподіяння і господарській діяльності, що становить родовий об'єкт цього суспільно небезпечного діяння.

Відповідно до ч. 1 ст. 3 Господарського кодексу України під господарською діяльністю розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [2]. Господарська діяльність, у свою чергу, є частиною економіки.

Взагалі, безпека – це такі умови, в яких перебуває складна система, коли дія зовнішніх факторитетів і внутрішніх чинників не призводить до процесів, що вважаються негативними стосовно цієї складної системи відповідно до наявних на даному етапі потреб, знань та уявлень [3, с. 98].

Крім того, згідно із Законом від 7 жовтня 1997 р. № 552/97-ВР КК 1960 р. було доповнено ст. 80-3, якою встановлювалася кримінальна відповідальність за порушення законодавства про бюджетну систему України. Вона є попередником чинної ст. 210 КК, яка передбачає кримінальну відповідальність за нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Законодавець, розмістивши ст. 80-3 у Главі I «Злочини проти держави» КК 1960 р., визнав, що об'єктом цього злочину є державна безпека в економічній сфері у частині охорони бюджетної системи. Цей об'єкт насамперед і головним чином прагнув поставити під охорону законодавець, доповнюючи КК 1960 р. цією кримінально-правовою нормою. А тому це необхідно враховувати при визначенні додаткових об'єктів досліджуваного кримінального правопорушення, хоча у чинному КК законодавець і розмістив ст. 210 у Розділі VII «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності». Отже, додатковим обов'язковим (необхідним) об'єктом